

Overweging 29^e zondag door het jaar - 16 oktober 2022

Dominicuskerk, Utrecht

Lucas 18: 1-8

In die tijd vertelde Jezus hun een gelijkenis met de strekking dat ze moesten blijven bidden en de moed niet opgeven:
'In zekere stad was een rechter die God niet vreesde en zich aan geen mens iets gelegen liet liggen. Een weduwe in diezelfde stad kwam telkens bij hem, met het verzoek: "Help mij aan mijn recht tegenover mijn tegenpartij." Een tijd lang weigerde hij, maar later zei hij bij zichzelf: "Ik ben wel niet godvrezend en laat me aan geen mens iets gelegen liggen, maar omdat ze zo lastig is, zal ik deze weduwe aan haar recht helpen; anders komt ze me uiteindelijk een klap in mijn gezicht geven." ' De Heer zei: 'Hoor wat die onrechtvaardige rechter zegt. Zou God dan geen recht doen aan zijn uitverkorenen die dag en nacht tot Hem om hulp roepen en naar wie Hij welwillend luistert? Ik verzeker jullie dat Hij hun spoedig recht zal doen. Maar als de Mensenzoon komt, zal Hij dan werkelijk dit geloof op aarde vinden?'

(tekst volgens Willibrordvertaling KBS/1995)

Overweging

Toen ik bij de voorbereiding voor deze viering de parabel in het evangelie las, moest ik denken aan een nieuwsbericht van deze week, een extreem geval van onrecht met groot persoonlijk leed tot gevolg.

Alex Jones, een extreemrechtse propagandist in Amerika is deze week na jaren eindelijk veroordeeld om de leugens die hij verspreidde over de schietpartij in Sandy Hook, die plaatsvond op 14 december 2012. Een 20-jarige man, schoot op die dag in de school van het dorp 20 kinderen en 6 volwassenen dood, nadat hij eerst thuis zijn moeder had omgebracht. Na afloop overleed ook hij aan de aan zichzelf toegebrachte verwondingen.

Volgens Alex Jones was dit een geval van "fake news", een verzinsel dat in elkaar was gezet om het wapenbezit in Amerika in diskrediet te brengen. De ouders zouden acteurs zijn geweest, bedriegers.

Het zal je maar gebeuren: je verliest je kind bij een schietpartij, op zichzelf al een bijna onoverkomelijke gebeurtenis, en vervolgens word je door een complottheorie, die met veel agressie wordt verspreid, gedwongen te bewijzen dat je kind echt heeft bestaan... Lenny Pozner, een vader die zijn 6-jarige zoon had verloren bij de schietpartij, vertelde enkele jaren geleden: "Ik dacht: als mensen mij vragen kunnen stellen, als ik ze kan vertellen over Noah, als ik ze zijn geboortebewijs kan laten zien, als ik ze laat zien dat er schoolfoto's waren en rapporten en babyfoto's, dat ze zouden begrijpen dat het wel een echt kind zou moeten zijn."

Maar het werkte niet en deze vader moest concluderen dat de waarheid er kennelijk niet toe deed. De agressieve nieuwssite van Alex Jones had zijn giftige werk gedaan en ondanks de bewijzen van het bestaan van zijn kind werd Lenny Pozner niet geloofd. En met hem dus tientallen nabestaanden van dit bloedbad. Het heeft uiteindelijk bijna 10 jaar geduurd, maar nu is Jones dan toch veroordeeld.

Helaas is zijn leugens verspreidende nieuwssite nog steeds in de lucht en dat is moeilijk te verteren. Al was het maar omdat er ook in Nederland geestverwanten van deze man rondlopen die in zijn stijl onwaarheden en hysterische aantijgingen rondpompen met valse beschuldigingen aan het adres van bekende personen. Het zogenaamde nieuws gaat van podcast naar internet, van internet naar een omroep die nota bene onderdeel is van ons publieke bestel en het gebeurt zelfs in onze Tweede Kamer. Het is niet reëel om te verwachten dat dit onrecht morgen afgelopen zal zijn, maar laten we er voor waken om in dit soort leugens verstrikt te raken of erger nog: mee te doen aan het verspreiden ervan.

Het zijn andere tijden dan 2000 jaar geleden, waar in de parabel een weduwe en een rechter tegenover elkaar staan. Ik denk dat weduwen in die tijd, bij gebrek aan sociale voorzieningen zoals we die nu kennen of volwassen zonen die haar konden helpen, zich maar moesten zien te redden. Deze vrouw stapte dus naar de rechter om haar gelijk te halen en mogelijk was de rechtszaak die zij wilde aanspannen niet alleen voor eigen belang, maar ook een vlammend protest tegen een maatschappij waarin deze vorm van sociale onrechtvaardigheid werd toegelaten. Maar de zaak zelf is in het verhaal niet belangrijk, anders had Lucas die wel beschreven. Waar het om gaat, is dat ze bij de rechter blijft aankloppen en drammen. Ze loopt in en uit bij hem, elke dag opnieuw, ze houdt vol, biddend en vechtend.

Van een rechter wordt verwacht dat hij recht doet, en ook tijd neemt en luistert naar wat mensen hem voorleggen. Maar deze rechter is daar niet voor in. We lezen zelfs dat "hij God niet vreesde en zich aan geen mens iets gelegen liet liggen." Als de weduwe een symbool is voor de kwetsbaren in de samenleving, is de rechter een symbool voor iedere mens en macht die de onrechtvaardige verhoudingen in de samenleving in stand houden. Uiteindelijk bezwijkt de rechter toch voor het aandringen van de weduwe. Hij kiest eieren voor zijn geld. Hij staat daarmee ook voor de arrogantie van machthebbers, die, als het erop aankomt, benauwd zijn voor hun naam of status.

Ik stel me voor dat veel slachtoffers van de toeslagenaffaire, of bewoners van de door de aardbevingen verzwakte huizen in Groningen, of asielzoekers die al langer dan 10 jaar in Ter Apel zitten hun hoop op en geloof in gerechtigheid verliezen. Tegelijkertijd hoop ik dat er velen zijn die net als de weduwe in het verhaal van vandaag in staat zijn om te blijven roepen om en vechten voor gerechtigheid. In het vertrouwen dat het recht uiteindelijk zal zegevieren.

En hoe staat het met ons? Zijn wij in staat om in een persoonlijke situatie waarin het schijnbaar onmogelijke van ons wordt gevraagd, het vol te houden? Hebben ook wij lange adem genoeg en geloof en hoop, om ondanks tegenkrachten het visioen van een 'goede aarde' overeind te houden?

Of met andere woorden: durven wij te vertrouwen op een goede afloop en vanuit die geest te handelen?

Aan het einde van de lezing draait Jezus de zaak om. Het verhaal zette in bij de bange vraag of een mens wel gehoor vindt bij God. Het eindigt met de vraag of de Zoon straks nog een mens aantreft die naar God vraagt. Jezus twijfelt eraan of er dan nog ergens geloof te vinden is als dat van de weduwe. Haar niet-aflatend vragen, haar niet-ophoudende zoeken naar gerechtigheid noemt Jezus dus geloof. Naar dat soort gelovigen is hij op zoek. Als Jezus hier en nu zou zoeken: zou hij dan in ons dat geloof aantreffen?

Misschien durven we ons aan hem op te trekken, klagen we de rechteloosheid aan en worden we zelf bevrijd door te doen waartoe hij ons oproept. God heeft (immers) mensen nodig om zijn droom van het paradijs uit te kunnen laten komen. God doet op ons het beroep om niet alleen te blijven geloven in gerechtigheid, maar ook om gerechtigheid te doen geschieden.

Zoals we straks zullen zingen in ons slotlied:

*Te doen gerechtigheid hebt Gij ons aangezegd.
Dat woord heeft ons bevrijd, elk ander ons geknecht.
Geef dat ons niets weerhoudt die lange weg te gaan.
Dat elk zich nu verstout uw richting in te slaan.*

Laten we – als we bidden – ons er steeds van bewust zijn dat we ook zelf waar maken waar we God om vragen.

Dat het zo mag zijn.

Marian Wester, lid Andreascomunititeit

